

Dots and Squiggles*

Hebrew Punctuation.....	1
The <i>Zakef-Gadol</i> and <i>Pashta-Katon</i>	3
Three of a Kind.....	5

Question

I have the following question regarding the twelve tribes that appear in פרשת במדבר, פרק א', ט"ו נדרים (לז, ב): "פיסוק טעמים דאורייתא הוא, דא"ר איקא בר אבין אמר רב חננאל אמר רב, מ"ד ויקראו בספר תורת האלקים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא, ויקראו בספר תורת האלקים זה מקרא, מפורש זה תרגום, ושום שכל אלו הפסוקים, ויבינו במקרא זה פיסוק טעמים, ואמרי לה אלו המסורות".

Response

Hebrew Punctuation

The cantillation marks of the twenty-four books of the Torah were given by G-d to Moshe at Har Sinai together with the Torah itself.¹ In addition to indicating the tune to

* (בעריכת המאמר השתתפו חברי המכון, הרב מנחם שכטר, הרב יהודה אלטיין והרב זלמן קארף שיחיו.

1) נדרים (לז, ב): "פיסוק טעמים דאורייתא הוא, דא"ר איקא בר אבין אמר רב חננאל אמר רב, מ"ד ויקראו בספר תורת האלקים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא, ויקראו בספר תורת האלקים זה מקרא, מפורש זה תרגום, ושום שכל אלו הפסוקים, ויבינו במקרא זה פיסוק טעמים, ואמרי לה אלו המסורות".

ובזהר (ח"ב רה, ב): "תנינן כתיב ויקראו בספר תורת האלקים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא והא אוקמוה רזא דאינון פסוקי טעמי ומסורת וכל אינון דיוקין ורזין עלאין כלא אתמסר למשה מסיני".

ובשו"ת הרדב"ז (ח"ג, תרמג): "ומסר הנקודות והטעמים כשאר תורה שבעל פה שהיא פירוש לתורה שבכתב כן הנקודות והטעמים הם פירוש לתורה שבכתב . . ולכן לא ניתנו הנקודות והטעמים ליכתב בס"ת ויכתבו בחומשים משום עת לעשות לה' כדי שלא תשתכח תורת הקריאה כשאר תורה שבעל פה".

ובפרדס רמונים (להרמ"ק, שער כח, א – בנוגע לנקודות): "המפורסם בכל חכמי ישראל קבלה מפה אל פה מעזרא הסופר והוא קבל מפה אל פה עד מרע"ה מסיני מפי הגבורה שהנקודות למיניהם הם כו' " (וע"ש בשער כט ביאור שמות הטעמים ע"פ קבלה).

אבל ראה מסורת המסורת (לר' אליהו המדקדק, הקדמה השלישית): "הנה דעת רוב האנשים שעזרא הסופר וסיעתו שהם אנשי כנסת הגדולה עשו המסורת והניקוד והטעמים על כל המקרא, ומביאים רא"י ממה שדרשו רז"ל בנדרים [הובא לעיל] . . והא לך דעתי בענין הזה, אשוב שהנקודות והטעמים לא היו קודם עזרא ולא בזמן עזרא ולא אחר עזרא עד אחר חתימת התלמוד", ע"ש בארוכה. וחזר על דבריו בספרו 'טוב טעם' בתחילתו: "הנה

